

Input over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in de partijprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021

Ook in tijden van crisis horen bedrijven op een verantwoorde manier te ondernemen, met respect voor mensenrechten, milieu en dierenwelzijn in hun productieketens. De Nederlandse overheid kan daarbij de juiste richting aangeven met effectief beleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) dat ervoor zorgt dat bedrijven zich houden aan de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Nu is naleving van de OESO-richtlijnen slechts vrijwillig, met als resultaat dat slechts 35 procent van de grootste Nederlandse bedrijven zegt deze richtlijnen te 'onderschrijven'.¹ Het MVO Platform laat middels zes speerpunten zien hoe het MVO-beleid van een nieuw kabinet ervoor kan zorgen dat ondernemen met respect voor mensenrechten en de natuur in productieketens normaal wordt:

1. Invoering MVO-wetgeving

De Nederlandse overheid voert MVO-wetgeving in, waarmee alle bedrijven worden verplicht mensenrechtenschendingen en milieuschade in hun productieketens, zoals dwangarbeid, ontbossing en discriminatie van vrouwelijke werknemers, te voorkomen, aan te pakken en te verhelpen. Deze wetgeving vraagt van bedrijven dat zij middels een 'due diligence-proces' de OESO-richtlijnen naleven. De overheid zorgt voor toezicht dat het lerend vermogen van bedrijven bevordert en achterblijvende bedrijven aanpakt middels waarschuwingen en sancties. Het invoeren van nationale wetgeving fungeert als opstap naar regelgeving op EU-niveau.

➔ Lees verder in het visiestuk [due diligence-wetgeving](#) van het MVO Platform.

2. Invoering doordachte mix van MVO-maatregelen

Het Nederlandse MVO-beleid bestaat uit een doordachte mix van bindende en vrijwillige beleidsinstrumenten, zoals de VN-principes voor Bedrijfsleven en Mensenrechten voorschrijven (UNGP's). Bindende maatregelen, zoals MVO-wetgeving, vergroten de effectiviteit van vrijwillige maatregelen, zoals de IMVO-convenanten, omdat veel meer bedrijven de convenanten dan als nuttig instrument zullen zien om invulling te geven aan hun wettelijke verplichtingen. Wetgeving belooft koplopers en zorgt voor een groter aantal bedrijven en sectoren dat zich aansluit bij de IMVO-convenanten. De overheid draagt bij aan effectieve IMVO-convenanten door duidelijke normen te stellen, voldoende ondersteuning te bieden en obstakels voor samenwerking weg te nemen, bijvoorbeeld op het gebied van mededingingswetgeving.

3. MVO-voorwaarden voor overheidssteun

Alleen bedrijven die verantwoord ondernemen komen in aanmerking voor steun van de overheid, zoals crisissteunpakketten, handelsfinanciering of deelname aan handelsmissies. Dat betekent dat ook het ministerie van Economische Zaken en Klimaat MVO-voorwaarden invoert en dat de overheid met bedrijven die steunpakketten ontvangen afspraken maakt over verantwoord ondernemen en de naleving van de OESO-richtlijnen.

4. Zorg voor MVO-beleidscoherentie

De overheid wijst een verantwoordelijk bewindspersoon aan om te zorgen voor beleidscoherentie op het MVO-dossier en stelt een actieplan op. Naast het IMVO-beleid van Buitenlandse Zaken dienen ook de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Milieu en Financiën de naleving van MVO-normen door bedrijven bevorderen door het proactief voorlichten van bedrijven, het stellen van MVO-voorwaarden voor financiering en aanbestedingen, het aanspreken en van steun uitsluiten van bedrijven die MVO-normen schenden en het voldoen aan MVO-normen door staatsdeelnemingen, zoals Invest-NL, Invest-International, Atradius en FMO.

---

¹ [Tussenmeting 90-procentsdoelstelling](#) (2020).

5. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

De overheid dient een voorbeeldfunctie te vervullen door via haar eigen inkoopbeleid een positieve prikkel te versturen naar bedrijven die verantwoord ondernemen, bijvoorbeeld in aanbestedingen voor bedrijfskleding voor de politie, natuursteen voor bestrating en voedingsmiddelen voor overheidskantines. Momenteel past de overheid slechts op 2,5 procent van de totale aanbestedingswaarde MVO-criteria (de zogeheten Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)) toe.² Het beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen verplicht de rijksoverheid en lagere overheden daarom om altijd deze ISV toe te passen binnen de aanbestedingscriteria en te zorgen voor uitgebreide voorlichting van inkopers.

6. Ambitieuw Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven (NAP)

De overheid dient in 2021 het nieuwe Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven (NAP) te publiceren en daarin concrete en ambitieuze doelstellingen opnemen voor de implementatie van de UNGP's in. De doelen richten zich op zowel de eigen verantwoordelijkheid van de overheid (bijvoorbeeld door het bevorderen van MVO in het inkoopbeleid, handelsbeleid en de financiering van bedrijven) als het verbeteren van de toegang tot recht voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen in de ketens van bedrijven.

Het MVO Platform is een netwerk van 24 maatschappelijke organisaties en vakbonden die pleiten voor een actieve rol van de overheid op MVO: ActionAid, Amnesty International, Both ENDS, CNV Internationaal, Cordaid, Fair Wear Foundation, FNV, GoedeWaar.nl, Hivos, ICCO, Arisa, Max Havelaar, Milieudefensie, Oxfam Novib, PAX, Schone Kleren Campagne, SOMO, Save the Children, Stop Kinderarbeid, Tax Justice Nederland, Terre des Hommes, UNICEF Nederland, VBDO, World Animal Protection.

---

² IOB (2019), Evaluatie IMVO-beleid 2012-2018, p. 112.